Національний технічний університет України
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Кафедра технології
поліграфічного виробництва

Технології комп'ютерного верстання

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	***Перший (бакалаврський)***
Галузь знань	*18 Виробництво та технології*
Спеціальність	*186 Видавництво та поліграфія*
Освітня програма	*Технології друкованих і електронних видань*
Статус дисципліни	*Вибіркова*
Форма навчання	*Очна (денна)*
Рік підготовки, семестр	*3 курс, весняний семестр*
Обсяг дисципліни	*4 кредити ЄКТС / 120 (лекції – 18 год, комп. практикум – 18 год, лабораторні роботи – 36 год, СРС – 48 год)*
Семестровий контроль/ контрольні заходи	*Залік/МКР*
Розклад занять	*https://schedule.kpi.ua/*
Мова викладання	*Українська*
Інформація про керівника курсу	*к.т.н., доцент, Чепурна Катерина Олександрівна, graund08@ukr.net*
Розміщення курсу	Платформа дистанційного навчання Сікорський: https://do.ipo.kpi.ua/course/view.php?id=2957

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчання та результати навчання

Верстання є ключовим етапом створення будь-якого друкованого або цифрового видання. Процес верстання забезпечує структурування текстового та графічного контенту відповідно до дизайну та технічних вимог.

Мета дисципліни — поглиблення теоретичних знань з технологій макетування, верстання друкованої продукції різної складності; удосконалення практичних навичок макетування, виконання розрахунків сторінок складання видань; створення багатосторінкових макетів у спеціалізованому програмному забезпеченні.

Предмет дисципліни — технології верстання різних видів видань.

Результати навчання:

знання: правил макетування та верстки різних видів видань; структурних особливостей видань; засобів макетування та верстки за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення; особливостей заверстування різних видів видавничої продукції.

вміння: створювати ескізні розрахункові макети художнього оформлення видань; розробляти, застосовувати та коригувати стилі оформлення текстової та графічної інформації в електронних макетах верстки; створювати та редагувати всі види друкованих видань різної складності; створювати оригінал-макети у програмному забезпеченні; застосовувати у власних виданнях різні види та типи оформлення інформації; виконувати спуски шпальт.

досвід: макетування складових елементів видань (апарату видання); вибору та розрахунку формату видання/сторінок складання; верстання видань різного призначення, наповнення та складності.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для успішного засвоєння дисципліни «Технології комп'ютерного верстання» студенти повинні володіти знаннями з теорії кольору, опрацювання текстової та графічної інформації, поліграфічних матеріалів, основ друкарських процесів. Вивчення дисципліни, що є вибірковою, дасть змогу сформувати особистий вектор навчання з опанування сучасних цифрових технологій репродукування.

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. *Загальні відомості про комп'ютерні технології верстання.*

Тема 1.1. Призначення макетів. Види макетів. Принципи макетування, розробка та створення макетної сітки.
Тема 1.2. Принципи шрифтового оформлення видань. Шрифтові виділення. Шрифтове оформлення. Художні ефекти в оформленні тексту. Психологія сприймання шрифтів. Читабельність шрифтів. Акцидентні, технічні, набірні друкарські шрифти. Призначення шрифтів. Типові проблеми при роботі зі шрифтами.
Тема 1.3. Види та призначення ілюстративного матеріалу, сфери застосування. Різновиди розміщення ілюстрацій. Особливості заверстування ілюстрацій у виданнях.
Тема 1.4. Верстка табличного та формульного матеріалу.

Розділ 2. *Особливості верстки книжкових видань.*
Види та призначення ілюстративного матеріалу в книжкових виданнях.
Декоративні елементи в оформленні видань: створення та способи застосування декоративних елементів в оформленні видань.
Правила верстки книжкових видань та помилки при створенні книжкових друкованих видань.

Розділ 3. *Верстка акцидентної продукції: Акцидентна продукція як вид видань. Сфера застосування та вимоги до оформлення. Види буклетів/проспектів, рекламних видань. Специфіка оформлення буклетів/проспектів. Верстання електронних аналогів друкованих видань. Створення гіперпосилань та закладок в електронних документах.*
Розділ 4. *Особливості верстки та оформлення газет: Структура та специфіка оформлення газетних видань. Види газетних видань. Вимоги до оформлення газетних видань.*

Розділ 5. *Особливості верстки журнальних видань.*
Види журнальних видань. Специфіка оформлення журнальних видань. Вимоги до оформлення журнальних видань.

Розділ 6. *Особливості та правила оформлення обкладинок. Специфіка оформлення обкладинок. Види обкладинок. Вимоги до оформлення.*
Розділ 7. *Загальні правила верстки. Основні помилки у верстанні видань. Нестандартні прийоми верстання.*

4. Навчальні матеріали та ресурси

Основна література:

1. Видавниче опрацювання інформації. У двох книгах. Книга 1. Процеси опрацювання текстової інформації [Електронний ресурс] // навч. посібник для студ. спеціальності 186 «Видавництво та поліграфія» // Укладачі: О. І. Хмілярчук, К. О. Чепурна: — Електронні текстові дані (1 файл: 17,4 Мбайт). — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. – 341 с. https://ela.kpi.ua/handle/123456789/69917.

2. Чернозубова Н. Комп'ютерний дизайн. Модульні сітки : навч. посібник / Надія Чернозубова, Оксана Осінчук. — Львів: УАД, 2018. — 112 с.

3. Комп'ютерна верстка: Комп'ютерний практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 186 «Видавництво та поліграфія», освітньої програми «Технології друкованих та електронних видань» / К. О. Чепурна ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. — Електронні текстові дані (1 файл: 31,5 Мбайт). — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. — 67 с.

https://ela.kpi.ua/handle/123456789/41497.

Додаткова література:

1. Брюханова Г. В. Комп'ютерні дизайн-технології : навчальний посібник / Г.В. Брюханова. — Київ: Центр учбової літератури, 2021. – 180 с.

2. Основи редагування, коректури та верстки технічних текстів : навчальний посібник [Електронне видання] / А. І. Власюк. Р. С. Белзецький. — Вінниця: ВНТУ, 2015. — 96 с. http://surl.li/akzzdr.

3. Технологія набору та верстки : навчальний посібник / Д. В.Василишин, О. М. Василишин ; за редакцією О. В. Мельникова. – Л. : Укр. акад. друкарства, 2011. – 272 с. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/publ/REF-0000306710.

4. Іванов В. Ф. Техніка оформлення газети: Курс лекцій [Текст] / В. Ф.Іванов. – К.: Т-во «Знання», 2000. – 222 с. http://surl.li/wzybhl.

5. Ярема С. М. Видавничі поліграфічні технології та обладнання / С. М. Ярема. — Київ: Університет «Україна», 2003. — 320 с.

6. Мюллер-Брокманн, Йозеф. Grid Systems in Graphic Design: A Visual Communication Manual for Graphic Designers, Typographers, and Three Dimensional Designers. Нідерланди: Verlag Niggli AG, 1981. — 176 с. https://salo.li/6fAa464.

7. СОУ 22.2-02477019-03:2005. Газети. Технічні умови. — На заміну ГСТУ 29.3–2000; чинний від 2006-01-01.

8. СОУ 22.2-02477019-06:2006. Журнали. Технічні умови. — На заміну ГСТУ 29.1–97; чинний від 2007-02-01.

9. СОУ 22.2-02477019-07:2007. Поліграфія. Підручники і навчальні посібники для середніх загальноосвітніх навчальних закладів. Загальні технічні вимоги. — На заміну ГСТУ 29.2–97; чинний від 2007-07-15.

10. СОУ 22.2-02477019-11:2008. Поліграфія. Видання для дітей. Загальні технічні вимоги. — На заміну ГСТУ 29.6–2002; чинний від 2008-11-01.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Основні методи навчання для лекційних занять — пояснювально-ілюстративний метод чи інформаційно-рецептивний — одержання знань з електронних презентацій, навчально-методичної літератури, сприйняття та осмислення наведеної інформації, фактів, оцінок, висновків. Репродуктивний метод застосовується у процесі виконання практичних робіт, які виконуються за рекомендаціями на прикладах для засвоєння і відтворення засвоюваних знань. Також наочний метод, де джерелом знань є ілюстраційні презентації спостережуваних наочних прикладів, демонстрація прикладів різних видів друкованої продукції. Репродуктивний метод застосовується у процесі виконання робіт комп'ютерного практикуму, які виконуються за рекомендаціями наведеними у навчально-методичному посібнику до виконання робіт комп'ютерного практикуму, для засвоєння і відпрацювання засвоюваних теоретичних знань. Зазначені вище методи разом сприяють формуванню знань, навичок і вмінь у студентів, формують основні розумові операції — аналіз, синтез, узагальнення; методи орієнтовані на пробудження інтересу, пізнавальної потреби, актуалізації базових знань, необхідних умінь і навичок; на вивчення нового матеріалу; на конкретизацію та поглиблення знань, набування практичних умінь і навичок, які сприяють використанню пізнаного. Під час навчання та для оперативної взаємодії зі студентами використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для вирішення навчальних завдань, а також обладнання (проєктор та електронні презентації для лекційних занять).

Специфіка цієї дисципліни передбачає, що лабораторні заняття проводяться у вигляді комп'ютерного практикуму.

Студенту на першому занятті видається весь перелік тем та завдань до виконання робіт комп'ютерного практикуму, методику виконання, захисту та оцінювання робіт.

Назва теми лекції та перелік основних питань

Розділ 1. *Загальні відомості про комп'ютерні технології верстання.*

Тема 1.1. Призначення макетів. Види макетів. Принципи макетування, розробка та створення макетної сітки.

Тема 1.2. Принципи шрифтового оформлення видань. Шрифтові виділення. Шрифтове оформлення. Художні ефекти в оформленні тексту. Психологія сприймання шрифтів. Читабельність шрифтів. Акцидентні, технічні, набірні друкарські шрифти. Призначення шрифтів. Типові проблеми при роботі зі шрифтами.

Тема 1.3. Види та призначення ілюстративного матеріалу, сфери застосування. Різновиди розміщення ілюстрацій. Особливості заверстування ілюстрацій у виданнях.

Тема 1.4. Верстка табличного та формульного матеріалу.

Розділ 2. *Особливості верстки книжкових видань.*

Види та призначення ілюстративного матеріалу в книжкових виданнях.

Декоративні елементи в оформленні видань: створення та способи застосування декоративних елементів в оформленні видань.

Правила верстки книжкових видань та помилки при створенні книжкових друкованих видань.

Розділ 3. *Верстка акцидентної продукції: Акцидентна продукція як вид видань. Сфера застосування та вимоги до оформлення. Види буклетів/проспектів, рекламних видань. Специфіка оформлення буклетів/проспектів. Верстання електронних аналогів друкованих видань. Створення гіперпосилань та закладок в електронних документах.*

Розділ 4. *Особливості верстки та оформлення газет: Структура та специфіка оформлення газетних видань. Види газетних видань. Вимоги до оформлення газетних видань.*

Розділ 5. *Особливості верстки журнальних видань.*

Види журнальних видань. Специфіка оформлення журнальних видань. Вимоги до оформлення журнальних видань.

Розділ 6. *Особливості та правила оформлення обкладинок. Специфіка оформлення обкладинок. Види обкладинок. Вимоги до оформлення.*

Розділ 7. *Загальні правила верстки. Основні помилки у верстанні видань. Нестандартні прийоми верстання.*

Комп'ютерний практикум

З врахуванням специфіки дисципліни «Технології комп'ютерного верстання» лабораторні роботи виконуються як комп'ютерні практикуми.

КП 1. *Виконання акцидентної верстки буклета з використанням табличного матеріалу.*

Опанування навичок створення та редагування табличного матеріалу для їх подальшого використання у верстці буклетів.

КП 2. *Створення цифрового оригінал-макета журнального видання.*

Набуття навичок верстання періодичних видань з розробкою макета, характерного для журнальних видань; розроблення та формування стилів для структурних елементів журнальної статті.

КП 3. *Розробка спусків друкованих видань.*

Набуття навичок розробки схем спусків шпальт на різні долі; книжкові, альбомні, зі «своїм» та з «чужим» зворотом.

КП 4*. Реалізація спуску шпальт в програмному забезпеченні.*

Набуття навичок формування спусків шпальт засобами програмного забезпечення.

КП 5*. Використання інтерактивних елементів у верстці виробничо-практичних, довідкових і рекламних видань.*

Набуття навичок застосування у верстці інтерактивних елементів, які реалізують зручну навігацію по сторінках макету на основі перехресних посилань та закладок; реалізують посилання на зовнішні джерела інформації.

КП 6. *Створення альтернативного макета видання з мультимедійними елементами.*

Набуття навичок адаптування підготовлених оригінал-макетів під різні розміри або при зміні розмірів полів; налаштування анімаційних ефектів для контенту, вставки та налаштування аудіо-, відеоінформації; коректного збереження макетів з підтримкою мультимедійного контенту.

***КП 7.** Розробка альтернативної верстки газетної шпальти: аналіз і вдосконалення*

Набуття навичок аналізу верстки газетних видань, виявлення явних недоліків верстки, які погіршують сприйняття інформації; створення альтернативної верстки газетного видання з із врахуванням вимог до газетної верстки.

***КП 8.** Створення багатосторінкового файлу книги з декількох документів (частин).*

Набуття навичок формування багатосторінкового файлу книги з декількох документів, що дозволяє створювати структурований файл, який об'єднує кілька окремих документів при розробці великих проєктів, таких як книги, каталоги чи звіти.

Модульна контрольна робота

Метою контрольних робіт є закріплення та перевірка теоретичних знань з дисципліни. Модульна контрольна робота (МКР) виконується у середовищі Moodle. Кожен студент отримує індивідуальне завдання, на яке необхідно надати письмові відповіді та надіслати у Moodle.

6. Самостійна робота студента

Студенти самостійно поглиблюють теоретичні знання за тематикою лекційного матеріалу, а також в рамках самостійної роботи доопрацьовують завдання комп'ютерного практикуму, що розпочаті на аудиторних заняттях.

Для ефективного засвоєння матеріалу студенти виконують такі види самостійної роботи: підготовка до аудиторних занять (аналіз лекційного матеріалу); підготовка до виконання МКР; доопрацювання робіт комп'ютерного практикуму; підготовка до заліку.

Теоретичний матеріал	СРС
***Розділ 1.** Загальні відомості про комп'ютерні технології верстання.* ***Завдання на СРС розділу 1:** Проаналізувати макетні сітки наданих різних видів видань. Охарактеризувати основні відмінності, зробити висновки.* *Проаналізувати шрифтове оформлення різних видів видань. Охарактеризувати основні відмінності, зробити висновки.* *Проаналізувати надані зразки ілюстративного оформлення різних видів видання. Охарактеризувати основні відмінності, зробити висновки*	***3***
***Розділ 2.** Особливості верстки книжкових видань.* ***Завдання на СРС розділу 2:** Проаналізувати декоративні елементи оформлення різних видів видань. Охарактеризувати основні відмінності, зробити висновки.*	***3***
***Розділ 3.** Верстка акцидентної продукції.* ***Завдання на СРС розділу 3:** Проаналізувати оформлення різних видів буклетів. Охарактеризувати основні відмінності, зробити висновки.*	***3***
***Розділ 4.** Особливості верстки та оформлення газет.* ***Завдання на СРС розділу 4:** Проаналізувати верстку різних типів газетних видань. Охарактеризувати основні відмінності, зробити висновки.*	***3***
***Розділ 5.** Особливості верстки журнальних видань.* *Види журнальних видань. Специфіка оформлення журнальних видань. Вимоги до оформлення журнальних видань.* ***Завдання на СРС розділу 5:** Проаналізувати верстку різних видів журнальних видань. Охарактеризувати основні відмінності, зробити висновки.*	***3***
***Розділ 6.** Особливості та правила оформлення обкладинок. Специфіка оформлення обкладинок. Види обкладинок. Вимоги до оформлення.*	***3***

Завдання на СРС розділу 6: *Проаналізувати оформлення обкладинок різних видів видань. Охарактеризувати основні відмінності, зробити висновки.*	
Розділ 7. *Загальні правила верстки. Основні помилки у верстанні видань. Нестандартні прийоми верстання.* ***Завдання на СРС розділу 7:*** *Проаналізувати верстку різних видів видань. Охарактеризувати основні відмінності, зробити висновки.*	***3***
Всього годин на вивчення теоретичного матеріалу	***21***
Комп'ютерний практикум	
КП 1. *Виконання акцидентної верстки буклета з використанням табличного матеріалу.*	***2***
КП 2. *Створення цифрового оригінал-макета журнального видання.*	***5***
КП 3. *Розробка спусків друкованих видань.*	***2***
КП 4. *Реалізація спуску шпальт в програмному забезпеченні.*	***2***
КП 5. *Використання інтерактивних елементів у верстці виробничо-практичних, довідкових і рекламних видань.*	***2***
КП 6*. Створення альтернативного макета видання з мультимедійними елементами.*	***2***
КП 7. *Розробка альтернативної верстки газетної шпальти: аналіз і вдосконалення.*	***2***
КП 8. *Створення багатосторінкового файлу книги з декількох документів (частин).*	***2***
Всього годин СРС на вивчення практичного матеріалу	***19***
Виконання МКР	***2***
Підготовка до заліку	***6***
Всього годин СРС	***48***

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування лекцій та практичних занять, а також відсутність на них, не оцінюється. Однак, студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для виконання комп'ютерного практикуму.
При використанні чужих робіт і завдань, як своїх (плагіат), роботи студенту не зараховуються. Студенту можуть бути нараховані заохочувальні бали (до 10 балів) за оригінальний підхід та використання нестандартних способів при виконанні комп'ютерного практикуму.
У випадку, якщо студент не проходив або не з'явиться на МКР (без поважної причини), його результат оцінюється у 0 балів. Перескладання результатів МКР не передбачено.
Усі перескладання здійснюються відповідно до регламенту, затвердженого у КПІ ім. Ігоря Сікорського» (https://osvita.kpi.ua/node/32).

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

Поточний контроль: відбувається шляхом виконання та захисту робіт комп'ютерного практикуму, виконання МКР.

Модульна контрольна робота виконується на платформі дистанційного навчання ім. Ігоря Сікорського протягом двох останніх тижнів навчання.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу. Результати календарного контролю заносяться у модуль «Календарний контроль» Електронного кампусу.

Семестровий контроль: залік.

Умови допуску до семестрового контролю: виконання всіх робіт комп'ютерного практикуму.

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, які він отримує за:

- *виконання та захист робіт комп'ютерного практикуму (КП);*
- *виконання МКР.*

У разі, якщо студент в повному обсязі виконав поставлене завдання та відповів на питання комп'ютерного практикуму, він може отримати максимальну оцінку відповідно до таблиці рейтингової системи оцінювання; якщо є неточності у виконанні або робота виконана неповністю та потребує значного доопрацювання; неправильні, неточні відповіді оцінка формується залежно від кількості виконаних складових, їх відповідності завданню, якості виконання та якості відповідей.

Рейтинг студента з дисципліни (РД) формується як сума балів поточної успішності навчання: РД = $КП_{(виконання)}$ +$КП_{(захист)}$+МКР=100 балів, РД=68+17+15=100 балів.

Оцінювання робіт комп'ютерного практикуму

№ роботи	*Максимальна кількість балів*	
	виконання	*захист*
КП 1	*8*	*5*
КП 2	*10*	
КП 3	*8*	*4*
КП 4	*8*	
КП 5	*8*	*4*
КП 6	*8*	
КП 7	*8*	*4*
КП 8	*10*	
МКР	*Максимальна кількість балів за виконання*	
МКР	*15*	
1-ий календарний контроль (8 тиждень навчання)		*Виконання КП1–КП3 (мінімальна кількість набраних балів – 15)*
2-ий календарний контроль (15 тиждень навчання)		*Виконання КП4–КП7, (мінімальна кількість набраних балів – 34)*
Сума балів за семестр		***100***

Студенти, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань «автоматом».

Студенти, які наприкінці семестру мають рейтинг менш як 60 балів, а також ті, хто хоче підвищити свою оцінку, виконують залікову контрольну роботу. При цьому набрані бали студентом анулюються, а оцінка за залікову контрольну роботу є остаточною.

Залікова контрольна робота складається з двох частин: теоретичної та практичної.

Теоретична частина направлена на перевірку набутих знань в результаті вивчення дисципліни за лекційним матеріалом. Теоретична частина містить 5 запитань по 10 балів кожне. Максимальна кількість балів теоретичної частини складає 50 балів. Практична частина передбачає перевірку набутих студентами практичних навичок створення оригінал-макетів у програмному забезпеченні. Практична частина містить 5 запитань по 10 балів кожне. Максимальна кількість балів практичної частини складає 50 балів.

Система оцінювання запитання теоретичної складової:

– «відмінно», повна відповідь (не менше 95 % потрібної інформації) – 9,5–10 балів;

– «добре», достатньо повна відповідь (не менше 75 % потрібної інформації) або повна зі значними неточностями – 7,5–9 балів;

– «задовільно», неповна відповідь (не менше 60 % потрібної інформації) та незначні помилки – 6–7 балів;

– «незадовільно», незадовільна відповідь – 0 балів.

Система оцінювання запитання практичної частини:

– «відмінно», повна відповідь (не менше 95 % потрібної інформації) – 9,5–10 балів;

– «добре», достатньо повна відповідь (не менше 75 % потрібної інформації) або повна зі значними неточностями – 7,5–9 балів;

– «задовільно», неповна відповідь (не менше 60 % потрібної інформації) та незначні помилки – 6–7 балів;

– *«незадовільно», незадовільна відповідь – 0 балів.*

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	*Оцінка*
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. 9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти регулюється «Положенням про визнання в КПІ ім. І. Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті» (https://osvita.kpi.ua/node/179), згідно з яким визнання результатів навчання проводиться, як правило, до початку семестру. Освітній компонент може бути зарахований частково або повністю за результатами подання документів (сертифікатів) про проходження професійних курсів/тренінгів, онлайн освіти тощо за тематикою освітнього компонента.

Опис матеріально-технічного та інформаційного забезпечення дисципліни

Дисципліна "Технології комп’ютерного верстання" повністю забезпечена лекційними аудиторіями з сучасною технікою для проведення лекцій у формі презентацій; та комп'ютерними класами. Здобувачі можуть виконувати роботи комп’ютерного практикуму на власному устаткуванні.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):
Складено: доцентом, к.т.н., доцентом, Чепурною Катериною Олександрівною
Ухвалено кафедрою ТПВ (протокол № 15 від 26.06.2026 р.)
Погоджено Методичною комісією НН ВПІ (№ 11 від 30.06.2026 р.).